Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт
Інстытут журналістыкі

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Дырэктар *Інстытута журналістыкі*
(назва факультэта)

________________ *С. В. Дубовік*
(подпіс)

____
(дата зацвярджэння)
Рэгістрацыйны № УД-______/р.

Рэдагаванне даведачна-інфармацыйнай літаратуры
(назва дысцыпліны)

Вучэбная праграма для спецыяльнасці:
1 – 23 01 10 **Літаратурная работа**
(код спецыяльнасці) **(назва спецыяльнасці)**

Факультэт ____журналістыкі________________________________
(назва факультэта)

Кафедра ______стылістыкі і літаратурнага рэдагавання__________
(назва кафедры)

Курс ____IV________________________

Семестр _____VII______________________

Лекцыі ___30_______
(колькасць гадзін)

Практычныя (семінарскія)
заняткі ____16______
(колькасць гадзін)

Экзамен _______VI___________
(семестр)

КСР ____6________
(семестр)

Усяго аўдыторных
гадзін па дысцыпліне ___52______
(колькасць гадзін)

Усяго гадзін
па дысцыпліне _____60_____
(колькасць гадзін)

Форма атрымання
вышэйшай адукацыі __*вочная*_

Мінск 2011

Вучэбная праграма складзена на падставе *тыпавой праграмы* "Методыка рэдагавання", зацверджанай 30 жніўня 2002 г., пратакол № 1-02-03

Разгледжана і рэкамендавана да зацвярджэння на пасяджэнні кафедры *стылістыкі і літаратурнага рэдагавання*

(назва кафедры)

____

(дата, № пратакола)

Загадчык кафедры

__________________ *В. І. Іўчанкаў*

(подпіс) (прозвішча)

Адобрана і рэкамендавана да зацвярджэння Навукова-метадычным саветам *Інстытута журналістыкі*

(назва вышэйшай вучэбнай установы)

____

(дата, № пратакола)

Старшыня

__________________ *В. М. Самусевіч*

(подпіс) (прозвішча)

І. Тлумачальная запіска

Дысцыпліна "Рэдагаванне даведачна-інфармацыйнай літаратуры" вывучаецца студэнтамі Інстытута журналістыкі па спецыяльнасці "Літаратурная работа" ў шостым семестры. Да гэтага студэнты ўжо атрымалі базавыя веды па дысцыплінах “Асновы літаратурна-рэдактарскай дзейнасці”, “Асновы творчай дзейнасці рэдактара” і прайшлі вучэбна-азнаямляльную практыку пасля першага і вытворчую – пасля другога курса. Вывучэнне дысцыпліны "Методыка рэдагавання інфармацыйнай і даведачнай літаратуры" завяршаецца экзаменам.

Асноўная **мэта** курса "Рэдагаванне даведачна-інфармацыйнай літаратуры" – падрыхтаваць будучых спецыялістаў-рэдактараў да самастойных рэдактарскіх дзеянняў, перш за ўсё выпрацаваць уменні і навыкі рэдактарскага аналізу і рэдагавання інфармацыйнай і даведачнай літаратуры.

Задачы вывучэння дысцыпліны:

– азнаямленне з гісторыяй і сучасным станам выпуску інфармацыйнай і даведачнай літаратуры;

– фарміраванне навуковага падыходу да ацэнкі твораў інфармацыйнай і даведачнай літаратуры;

– авалоданне тэарэтычнымі і практычнымі метадамі рэдактарскага аналізу і апрацоўкі тэкстаў інфармацыйнай і даведачнай літаратуры;

– фарміраванне комлексу ведаў адносна сучасных метадаў падрыхтоўкі розных тыпаў выданняў – анатацый, рэфератаў, энцыклапедый, слоўнікаў, даведнікаў і інш.;

– авалоданне навыкамі працы з аўтарамі тэкстаў інфармацыйнай і даведачнай літаратуры;

– азнаямленне з прынцыпамі фарміравання выдавецкага рэпертуару даведачнай і інфармацыйнай кнігі;

– набыванне практычных навыкаў ацэнкі і выпраўлення тэкстаў інфармацыйных і даведачных выданняў.

Патрабаванні да ўзроўню засваення зместу курса

Па завяршэнні курса студэнт павінен ведаць асноўныя паняцці, тэрміны і азначэнні, якія маюць непасрэднае дачыненне да дысцыпліны (*анатацыя, рэферат, энцыклапедыя, даведнік, слоўнік, тыпавы артыкул*), ведаць структуру і склад асноўных інфармацыйных і даведачных выданняў; умець падаваць свой ці чужы тэкст у адпаведнасці з моўнымі і граматычнымі нормамі навуковага стылю, г.зн. умець рэдагаваць інфармацыйны і даведачны тэкст.

Формы кантролю

Каб здаць экзамен па дысцыпліне "Рэдагаванне даведачна-інфармацыйнай літаратуры", студэнт павінен:

– засведчыць валоданне тэарэтычным матэрыялам;

– прымаць удзел у абмеркаванні праблем, якія выносяцца на практычныя заняткі, і паспяхова адказаць на заліковыя пытанні;

– выканаць пошукавае даследаванне на прапанаваную выкладчыкам тэму;
– раскрыць тыпалогію памылак, сутнасць і механізмы рэдагавання тэкстаў энцыклапедычнай, даведачнай і інфармацыйнай літаратуры, авалодаць тэхнікай праўкі, паспяхова выяўляць і выпраўляць памылкі ў тэкстах, рабіць рэдактарскі аналіз тэкстаў энцыклапедычнай і даведачнай літаратуры.

Адзнака фарміруецца на аснове наступных складнікаў:

- работа над заданнямі на практычных занятках (бягучы кантроль);
- выніковая творчая работа;
- залік.

II. ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Тэма 1. З гісторыі інфармацыйнай і даведачнай літаратуры.

Сінкрэтызм старажытнай літаратуры. Гісторыя анатацый. Слоўнікі ў Сярэднявечы і эпосе Адраджэння. Зараджэнне бібліяграфічнай справы. Дзейнасць Расійскай акадэміі навук і В.С. Сопікава. Слоўнікавая справа на Беларусі ў 20-30-я гг. XX ст. Дзейнасць выдавецтва "Беларуская энцыклапедыя імя Петруся Броўкі". Сучасныя беларускія слоўнікі і энцыклапедыі. Інтэрнэт-даведнікі, электронныя энцыклапедыі.

Тэма 2. Тыпалогія выданняў.

Гісторыя спроб класіфікацыі выданняў. Крытэрыі класіфікацыі. Сучасная класіфікацыя выданняў па СТБ 7.60–2005 "Сістэма СІБІД. Выданні. Асноўныя віды. Тэрміны і азначэнні".

Тэма 3. Правілы бібліяграфічнага апісання.

Дыферэнцыяцыя бібліяграфічнага апісання ў залежнасці ад віду выдання і месца бібліяграфічнага запісу ў ім. Стандарты ГОСТ 7.1–2003 "СИБИД. Библиографическая запись. Библиографическое описание. Общие требования и правила составления", ГОСТ 7.80–2000 "СИБИД. Библиографическая запись. Заголовок. Общие требования и правила составления", ГОСТ 7.82–2001 "СИБИД. Библиографическая запись. Библиографическое описание электронных ресурсов", ГОСТ 7.83–2001 "СИБИД. Электронные издания. Основные виды и выходные сведения" як аснова бібліяграфічнага апісання, раздзяляльныя знакі. Складанне і рэдагаванне бібліяграфічных спасылак і спісаў.

Тэма 4. Асноўныя віды інфармацыйных выданняў. Спецыфіка іх рэдагавання.

Інфармацыйныя выданні як другасныя па змесце і накіраваныя на дзве групы спажыўцоў: індывідуальных (асобы) і калектыўных (арганізацыі). Інфармацыйна-навуковая дзейнасць ІНІОН і ВІНІТІ, Нацыянальнай кніжнай палаты Беларусі і Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі.

Камунікатыўная, пошукавая, індыкатыўная, сігнальная і ацэначная функцыі інфарматыўных выданняў. ГОСТ 7.5–98 "СИБИД. Журналы, сборники, информационные издания. Издательское оформление публикуемых материалов", ГОСТ 7.23–96 "СИБИД. Издания информационные. Структура и оформление".

Бібліяграфічны запіс як элемент бібліяграфічнай інфармацыі, што фіксуе звесткі пра дакумент, якія дазваляюць ідэнтыфікаваць і прадставіць для бібліяграфічнага пошуку. Віды бібліяграфічных выданняў. Структура бібліяграфічнага выдання. Бібліяграфічныя выданні Рэспублікі Беларусь, Расійскай Федэрацыі, іншых краін.

Рэферат як аснова рэфератыўнага выдання. ГОСТ 7.9–95 "СИБИД. Реферат и аннотация. Общие требования". Складанне і рэдагаванне рэферата. Размяшчэнне рэферата ў выданні. Выкарыстанне рэфератаў у электронных пошукавых сістэмах. Аўтаматычнае рэферыраванне. Структура рэфератыўнага выдання.

Агляднае выданне як самы поўны і самы складаны від інфармацыйнага выдання. Структура і функцыі агляда. Структура агляднага выдання. Складанне агляда па тэме курсавой работы. Рэдагаванне агляда.

Друкаваная каталожная картка як спецыфічны від інфармацыйнага выдання. ГОСТ 7.50–90 "СИБИД. Карточка. Карточки для каталогов и картотек. Каталогизация в издании. Состав, структура данных и издательское оформление". Макет друкаванай анатаванай каталожнай карткі ў кожным выданні.

Тэма 5. Падрыхтоўка і рэдагаванне анатацый.

Складанне і рэдагаванне анатацыі. ГОСТ 7.9–98 "СИБИД. Реферат и аннотация. Общие требования", ГОСТ 7.86–2003 "СИБИД. Издания. Общие требования к издательской аннотации". Працяглыя загалоўкі старажытных твораў як правобраз анатацый. Дзейнасць В.С. Сопікава, "Спроба расійскай бібліяграфіі" (1813–1821) як фундаментальная і наватарская праца ў галіне анатавання, бібліяграфіі і бібліятэчнай справы. Мэты выкарыстання анатацыі.

Тэма 6. Асноўныя віды даведачных выданняў. Спецыфіка іх рэдагавання.

Энцыклапедыя, даведнік і слоўнік як асноўныя віды даведачных выданняў. Функцыі даведачных выданняў. Прызначанасць для выбарачнага чытання як самая істотная і вызначальная прыкмета даведачных выданняў. Калектыўны характар падрыхтоўкі даведачных выданняў, праца над канцэпцыяй выдання і фарміраванне калектыву аўтараў і рэцэнзентаў. Рэдактар як каардынатар падрыхтоўкі энцыклапедычнага выдання.

Энцыклапедыя як найбуйнейшы універсальны звод ведаў. СТБ 7.203–2005 "Энциклопедии. Основные виды. Требования к основному тексту, аппарату издания и издательскому оформлению".

Даведнік як кампактны звод практычных звестак. "СТБ 7.202–2005. Справочники. Основные виды. Требования к основному тексту, аппарату издания и издательскому оформлению". Структура даведніка, бібліяграфія і ілюстрацыі ў даведніку.

Слоўнік як звод моўных адзінак, а не апісанне аб’ектаў рэчаіснасці. Структура слоўніка, віды слоўнікаў. Звесткі па лексікаграфіі ў працы рэдактара.

Рэдагаванне даведачнага артыкула. Падрыхтоўка тыпавых схем, узорных артыкулаў, цыклаў артыкулаў. Рэдагаванне дэфініцый, законы логікі пры азначэнні паняццяў, памылкі ў дэфініцыях.

Энцыклапедычны слоўнік як сінкрэтычны тып даведачнага выдання. Спецыфіка даведачных выданняў для дзяцей. Дзейнасць выдавецтва "Беларуская энцыклапедыя імя Петруся Броўкі".

Тэма 7. Прадстаўленне лікаў і колькаснай інфармацыі ў выданні.

Фактары, якія абумоўліваюць выбар лічбавай і слоўнай формы прадстаўлення лікаў і колькаснай інфармацыі ў выданні: разрад лічэбніка, колькасць знакаў у лічбе, від выдання па мэтавым прызначэнні і памеры,

чытацкі адрас і інш. Правілы нарашчэння склонавых канчаткаў у парадкавых лічэбніках. Абазначэнне інтэрвалаў значэнняў, дробавых і прыблізных лікаў.

IV. ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

АСНОЎНАЯ ЛІТАРАТУРА

1. Брагина, Е. И. Редактирование сложных специальных видов текста. Справочное пособие / Е. И. Брагина. – М. : Недра, 1991. – 128 с.
2. Гречихин, А. А. Жанры информационной литературы : Обзор. Реферат / А. А. Гречихин, И. Г. Здоров, В. И. Соловьев. – М. : Книга, 1983. – 198 с.
3. Издательская деятельность : Практическое пособие. – Минск : Национальная книжная палата Беларуси, 2004. – 121 с.
4. Каплан, Г. Д. Редактирование отраслевой литературы / Г. Д. Каплан. – М. : Книга, 1961. – 208 с.
5. Лихтенштейн, Е. С. Редактирование научной, технической литературы и информации / Е. С. Лихтенштейн, А. И. Михайлов. – М. : Высшая школа, 1974. – 312 с.
6. Мильчин, А. Э. Методика редактирования текста / А. Э. Мильчин. – М. : Логос, 2005. – 524 с.
7. Мильчин, А. Э. Справочная книга редактора и автора / А. Э. Мильчин, Л. К. Чельцова. – М. : Олимп : ООО «Фирма “Изд-во АСТ”», 1999. – 576 с.
8. Редакторская подготовка издание / под ред. С.Г. Антоновой. – М. : Логос, 2004. – 496 с.
9. Сикорский, Н. М. Редактирование отдельных видов литературы / Н. М. Сикорский. – М. : Книга, 1987. – 397 с.
10. Энциклопедия книжного дела / под ред. Ю. Майсурадзе. – М. : Юристъ, 1998. – 634 с.
11. ГОСТ 16447-78. Издания. Термины и определения основных видов. – М., 1978.
12. ГОСТ 29.131-98. Аннотация. Реферат. Общие требования. – М., 1998.
13. ГОСТ 7.1-2003. Библиографическая запись. Библиографическое описание. Общие требования и правила составления. – М., 2003.
14. ГОСТ 7.23-80. Информационные издания. Общие требования. – М., 1980.
15. ГОСТ 7.24-90. Тезаурус информационно-поисковый многоязычный. Состав, структура и основные требования к построению. – М., 1990.
16. ГОСТ 7.50-90. Карточки для каталогов и картотек. Каталогизация в издании. Состав, структура данных и издательское оформление. – М., 1990.

17. ГОСТ 7.54-88. Представление численных данных о свойствах веществ и материалов в научно-технических документах. – М., 1988.
18. ГОСТ 7.5-98. Журналы, сборники, информационные издания. – М., 1998.
19. ГОСТ 7.5-98. Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Журналы, сборники, информационные издания. Издательское оформление публикуемых материалов. – М., 1998.
20. ГОСТ 7.80-2000. Библиографическая запись. Заголовок. Общие требования и правила составления. – М., 2000.
21. ГОСТ 7.83-2001. Электронные издания. Основные виды и выходные сведения. – М., 2001.
22. ГОСТ 7.84-2002. Обложка. Переплёт. – М., 2002.
23. ГОСТ 7.9-95. Реферат и аннотация. Общие требования. – М., 1995.
24. ГОСТ 19.508-79. Руководство по техническому обслуживанию. – М., 1979.
25. ДИН 1426-88. Представление содержания документов. Краткие рефераты и реферативные обзоры. – М., 1988.
26. ИСО 215-86. Представление статей в периодические и другие издания. – М., 1986.
27. ИСО 3297-8. Документация. Международная система нумерации сериальных изданий. – М., 1988.
28. ИСО 4-84. Документация. Правила сокращения слов в названиях публикаций. – М., 1984.
29. ИСО 690-87. Библиографические ссылки. Содержание и структура. – М., 1987.
30. ИСО 999-96. Информация и документация. Руководящие указания по содержанию, структуре и представлению указателей. – М., 1996.
31. ОСТ 29.132-99. Энциклопедии. Основные виды. Требования к основному тексту, аппарату издания и издательско-полиграфическому оформлению. Введ. 05.02.1999.
32. ОСТ 29.133-99. Справочники. Основные виды. Требования к основному тексту, аппарату издания и издательско-полиграфическому оформлению. Введ. 05.02.1999.
33. СТБ 7.12-2001. Бібліяграфічны запіс. Скарачэнне слоў і словазлучэнняў на беларускай мове. Агульныя патрабаванні і правілы. – Мінск, 2001.
34. СТБ 7.12-95. Библиографическая запись. Мінск, 1995.
35. СТБ 7.60–2005 Сістэма СІБІД. Выданні. Асноўныя віды. Тэрміны і азначэнні. – Мінск, 2005.

ДАДАТКОВАЯ ЛІТАРАТУРА

36. Адамов, Е. В. Оформление справочных изданий / Е. В. Адамов, В. Г. Кричевский – М. : Книга, 1986. – 110 с.

37. Барыкин, В. Е. Некоторые проблемы редактирования словарных изданий / В. Е. Барыкин // Книга : Исслед. и материалы. – М., 1982. – Сб. 45. – С. 37–52.
38. Бельчиков, И. Ф. Редактирование табличного материала / И. Ф. Бельчиков. – М. : Искусство, 1954. – 35 с.
39. Бронштейн, М. Редактирование библиографических указателей / М. Бронштейн. – Л. : Наука, 1973. – 57 с.
40. Винокуров, Д. И. Методика подготовки отраслевой энциклопедии: Опыт создания медицинских энциклопедий / Д. И. Винокуров. – М., 1968. – 175 с.
41. Винокуров, Д. И. Методы подготовки отраслевого энциклопедического издания (по материалам 2-го издания БМЭ) / Д. И. Винокуров // Книга : Исслед. и материалы. – М., 1962. – Сб. 7. – С. 101–136.
42. Винокуров, Д. И. О научно-справочном аппарате энциклопедических изданий (система ссылок) / Д. И. Винокуров // Книга : Исслед. и материалы. – М., 1965. – Сб. 11. – С. 117–127.
43. Вишневецкий, Л. М. Формула приоритета: Возникновение и развитие авторского права / Л. М. Вишневецкий. – М. : Наука, 1990. – 208 с.
44. Гаранина, Н. С. Работа редактора над фактическим материалом / Н. С. Гаранина. – М. : Книга, 1990. – 63 с.
45. Гольцева, Э. В. Типология справочных изданий / Э. В. Гольцева, А. А. Александрова // Книга : Исслед. и материалы. – М., 1979. – Сб. 38. – С. 18–36.
46. Гудовщикова, И. В. Общие зарубежные энциклопедии / И. В. Гудовщикова. – Л. : Наука, 1983. – 88 с.
47. Кауфман, И. М. Русские биографические и биобиблиографические словари / И. М. Кауфман – М., 1955. – 751 с.
48. Кауфман, И. М. Терминологические словари / И. М. Кауфман. – М., 1962. – 419 с.
49. Козырев, В. А. Вселенная в алфавитном порядке: Очерки о словарях русского языка / В. А. Козырев, В. Д. Черняк. – СПб., 2000. – 360 с.
50. Крупенникова, И.А. Справочный аппарат научно-технического переводного словаря / И.А. Крупенникова // Книга : Исслед. и материалы. – М., 1974. – Сб. 28. – С. 47–58.
51. Мануйлов, В. А. Персональная энциклопедия как тип издания / В. А. Мануйлов // Книга : Исслед. и материалы. – М., 1965. – Сб. 11. – С. 263–269.
52. Метадычныя ўказанні для рэдактараў БелСЭ. – Мн., 1967. – 35 с.
53. Образцова, О. Н. Вопросы реферирования источников по общественным наукам (по материалам анализа некоторых серий ИНИОН) / О. Н. Образцова // Науч.-техн. информация. Сер. 1. – М., 1979. – №4. – С. 12–18.

54. Полковников, Б. Ф. Подготовка статьи к публикации / Б. Ф. Полковников. – М., 1990. – 56 с.
55. Призмент, Э. Л. Справочный аппарат справочных изданий / Э. Л. Призмент // Предметизационные системы и аппарат книги (теория и практика). – М., 1999. – С. 239–244.
56. Проблематика определений терминов в словарях разных типов. – Л., 1976. – 226 с.
57. Соловьёв, В. И. Составление и редактирование рефератов: Вопросы теории и практики / В. И. Соловьёв // Жанры информационной литературы : Обзор. Реферат. – М. : Книга, 1983. – С. 201–316.
58. Справочная книга редактора и корректора. – М. : Книга, 1985. – 576 с.
59. Справочные издания // Типология изданий / В. С. Агриколянский, А. А. Александрова, Г. И. Бахтурина и др. ; Рук. авт. колл. Э. В. Гольцева. – М., 1990. – С. 105–118.
60. Стандарты по библиотечно-информационной деятельности / Сост. Т. В.Захарчук, О. М. Зусьман. – СПб. : Профессия, 2003. – 576 с.
61. Стандарты по издательскому делу : сб. док. / Сост. А. А. Джиго, С. Ю. Калинин. – 3-е изд. – М. : Экономистъ, 2004. – 623 с.
62. Типология изданий / НПО «Всесоюз. кн. палата» ; подгот текста : В. С. Агриколянский и др. – М : Книжная палата, 1990. – 230 с.
63. Шмушкис, Ю. Е. Советские энциклопедии : Очерки истории. Вопросы методики / Ю. Е. Шмушкис. – М., 1975. – 191 с.
64. Якимович, Ю. К. Типология словарных изданий / Ю. К. Якимович // Книга : Исслед. и материалы. – М., 1972. – Сб. 25. – С. 22–30.
65. Ямчук, К. Т. Формирование производственного (агротехнического) справочника / К. Т. Ямчук // Книга : Исслед. и материалы. – М., 1973. – Сб. 27. – С. 49–65.

ПЫТАННІ ДА ПРАКТЫЧНЫХ ЗАНЯТКАЎ

Практычныя заняткі № 1. З гісторыі інфармацыйнай і даведачнай літаратуры.

1. Асноўныя этапы развіцця сусветнага кнігавыдавецтва.
2. Зараджэнне бібліяграфічнай справы. Дзейнасць Расійскай акадэміі навук і В. С. Сопікава. Гісторыя анатацый.
3. Тыпалагічныя асаблівасці найважнейшых сусветных энцыклапедычных выданняў у параўнанні з набыткамі айчыннага энцыклапедызму.

Літаратура

1. Гудовщикова, И. В. Общие зарубежные энциклопедии / И. В. Гудовщикова. – Л. : Наука, 1983. – 88 с.
2. История русской лексикографии / Под ред. Ф. П. Сороколетова. СПб., 1998. – 616 с.
3. Козырёв, В. А. Русская лексикография / В. А. Козырёв, В. Д. Черняк. – СПб. : Дрофа, 2004. – 288 с.

4. Щербин, В. К. Вселенная в алфавитном порядке: Словари – вчера, сегодня, завтра / В. К. Щербин. – Минск : Нар. асвета, 1987. – 80 с.

Практычныя заняткі № 2. ***Развіццё навукі і выданняў інфармацыйнай і даведачнай літаратуры на Беларусі.***

1. Старажытныя беларускія лексікаграфічныя і энцыклапедычныя працы.

2. Слоўнікавая справа на Беларусі ў 20–30-я гг. XX ст. Фарміраванне беларускіх энцыклапедый у XX ст.: крыніцы, персаналіі і ідэі.

Літаратура

1. Байкоў, М. Я. Слоўнікавая праца ў беларускай мове / М. Я.Байкоў // Адраджэнне. – Мн., 1922. – Сш. 1.
2. Гуліцкі, М. Ф. Нарысы гісторыі беларускай лексікаграфіі (XIX – пачатак XX ст.) / М. Ф. Гуліцкі. – Мн., 1978.
3. Суднік, М. Р. Гісторыя ўзнікнення і этапы развіцця беларускай лексікаграфіі старажытнай пары / М. Р. Суднік // Працы Ін-та моваэнаўства АН БССР. – Мінск, 1957. – Вып. 4.

Практычныя заняткі № 3. ***Віда-тыпалагічны склад інфармацыйных выданняў, арганізацыя іх рэдактарскай падрыхтоўкі.***

1. Канцэпцыя і агульная мадэль інфармацыйнага выдання. Значэнне канцэпцыі выдання для прадуктыўнай працы рэдактара.

2. Адрозненне інфармацыйных выданняў ад выданняў іншых тыпаў.

3. Арганізацыя падрыхтоўкі інфармацыйных выданняў да друку.

4. Рэдагаванне бібліяграфічных указальнікаў.

Асноўная літаратура

1. ГОСТ 16447-78. Издания. Термины и определения основных видов. – М., 1978.
2. ГОСТ 7.1–2003. СИБИД. Библиографическая запись. Библиографическое описание. Общие требования и правила составления. – М., 2003.
3. ГОСТ 7.23-80. Информационные издания. Общие требования. – М., 1980.
4. ГОСТ 7.5-98. Журналы, сборники, информационные издания. – М., 1998.
5. ГОСТ 7.80-2000. Библиографическая запись. Заголовок. Общие требования и правила составления. – М., 2000.
6. ГОСТ 7.83–2001. СИБИД. Электронные издания. Основные виды и выходные сведения. – М., 2001.
7. СТБ 7.12-2001. Бібліяграфічны запіс. Скарачэнне слоў і словазлучэнняў на беларускай мове. Агульныя патрабаванні і правілы. – Мінск, 2001.
8. СТБ 7.12-95. Библиографическая запись. – Мінск, 1995.
9. СТБ 7.60–2005 Сістэма СІБІД. Выданні. Асноўныя віды. Тэрміны і азначэнні. – Мінск, 2005.

Дадатковая літаратура

1. Стандарты по библиотечно-информационной деятельности / Сост. Т. В.Захарчук, О. М. Зусьман. – СПб. : Профессия, 2003. – 576 с.
2. Стандарты по издательскому делу : сб. док. / Сост. А. А. Джиго, С. Ю. Калинин. – 3-е изд. – М. : Экономистъ, 2004.– 623 с.
3. Типология изданий / НПО «Всесоюз. кн. палата» ; подгот текста : В. С. Агриколянский и др. – М : Книжная палата, 1990. – 230 с.

Практычныя заняткі № 4. ***Задачы, змест і метады працы рэдактара над рэфератам і анатацыяй.***

1. Праца рэдактара над бібліяграфічным указальнікам.
2. Праца рэдактара над рэфератыўным выданнем.
3. Рэдагаванне аналітычнага агляду.
4. Праца рэдактара над апаратам інфармацыйнага выдання.

Асноўная літаратура

1. ГОСТ 29.131-98. Аннотация. Реферат. Общие требования. – М., 1998.
2. ГОСТ 7.23-80. Информационные издания. Общие требования. – М., 1980.
3. ГОСТ 7.5-98. Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Журналы, сборники, информационные издания. Издательское оформление публикуемых материалов. – М., 1998.
4. ГОСТ 7.86–2003. СИБИД. Издания. Общие требования к издательской аннотации. – М., 2003.
1. ГОСТ 7.80-2000. Библиографическая запись. Заголовок. Общие требования и правила составления. – М., 2000.
2. ГОСТ 29.131-98. Аннотация. Реферат. Общие требования. – М., 1998.
3. ГОСТ 7.9-95. Реферат и аннотация. Общие требования. – М., 1995.
4. ГОСТ 7.5–98. СИБИД. Журналы, сборники, инфармационные издания. Издательское оформление публикуемых материалов. – М., 1998.
5. ГОСТ 7.5-98. Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Журналы, сборники, информационные издания. Издательское оформление публикуемых материалов. – М., 1998.
6. ГОСТ 7.23–96. СИБИД. Издания информационные. Структура и оформление. – М., 1996.
7. ГОСТ 7.23-80. Информационные издания. Общие требования. – М., 1980.
8. ГОСТ 7.50–90. СИБИД. Карточка. Карточки для каталогов и картотек. Каталогизация в издании. Состав, структура данных и издательское оформление. – М., 1990.
9. ИСО 999-96. Информация и документация. Руководящие указания по содержанию, структуре и представлению указателей. – М., 1996.
10. ИСО 690-87. Библиографические ссылки. Содержание и структура. – М., 1987.
11. ДИН 1426-88. Представление содержания документов. Краткие рефераты и реферативные обзоры. – М., 1988.
12. СТБ 7.12-95. Библиографическая запись. – Минск, 1995.

Дадатковая літаратура

1. Бронштейн, М. Редактирование библиографических указателей / М. Бронштейн. – Л. : Наука, 1973. – 57 с.
2. Гречихин, А. А. Жанры информационной литературы: Обзор. Реферат / А. А. Гречихин, И. Г. Здоров, В. И. Соловьев. – М. : Книга, 1983. – 198 с.
3. Издательская деятельность: Практическое пособие. – Минск : Национальная книжная палата Беларуси, 2004. – 121 с.
4. Каплан, Г. Д. Редактирование отраслевой литературы / Г. Д. Каплан. – М., 1961. – 208 с.
5. Лихтенштейн, Е. С. Редактирование научной, технической литературы и информации / Е. С. Лихтенштейн, А. И. Михайлов. – М. : Высшая школа, 1974. – 312 с.
6. Образцова, О. Н. Вопросы реферирования источников по общественным наукам / по материалам анализа некоторых серий ИНИОН / О. Н. Образцова // Научно-техническая информация. Сер. 1. – М., 1979. – №4. – С. 12–18.
7. Редактирование отдельных видов литературы / Н. М. Сикорский. Под ред. Н. М. Сикорского. – М. : Книга, 1987. – 397 с.

8. Соловьёв, В. И. Составление и редактирование рефератов: Вопросы теории и практики / В. И. Соловьёв // Жанры информационной литературы : Обзор. Реферат. – М. : Книга, 1983. – С. 201–316.

Практычныя заняткі № 5. ***Арганізацыя і каардынаванне рэдакцыйна-выдавецкага працэсу даведачных выданняў.***

1. Адрозненне даведачных выданняў ад выданняў іншых відаў.

2. Характарыстыка канцэпцыі даведачнага выдання. Асаблівасць канцэпцыі даведачнага выдання ў адрозненне ад канцэпцыі інфармацыйнага, навуковага, вучэбнага выданняў.

3. Значэнне канцэпцыі выдання для прадуктыўнай працы рэдактара.

Асноўная літаратура

1. ГОСТ 7.24-90. Тезаурус информационно-поисковый многоязычный. Состав, структура и основные требования к построению. – М., 1990.
2. СТБ 7.202–2005. Справочники. Основные виды. Требования к основному тексту, аппарату издания и издательскому оформлению. – Минск, 2005.
3. ГОСТ 7.54-88. Представление численных данных о свойствах веществ и материалов в научно-технических документах. – М., 1988.

Дадатковая літаратура

1. Брагина, Е. И. Редактирование сложных специальных видов текста. Справочное пособие / Е. И. Брагина. – М. : Недра, 1991. – 128 с.
2. Гаранина, Н. С. Работа редактора над фактическим материалом / Н. С. Гаранина. – М. : Книга, 1990. – 63 с.
3. Дребушевич, З. Я. Редакторская подготовка научно-технических изданий / З. Я. Дребушевич. – Минск : МГТУ, 2004. С. 53–70.
4. Издательская деятельность: Практическое пособие. – Минск : Национальная книжная палата Беларуси, 2004. – 121 с.
5. Типология изданий / НПО «Всесоюз. кн. палата» ; подгот текста : В. С. Агриколянский и др. – М. : Книжная палата, 1990. – 230 с.

Практычныя заняткі № 6. ***Тыпалагічны аналіз энцыклапедычнага выдання і фарміравання рэдактарскіх прапаноў адносна ўдасканалення яго структуры, элементаў інфармацыйна-даведачнага апарату.***

1. Рэдактарскі аналіз зместу энцыклапедычнага выдання (на выбор студэнтаў).

2. Рэдактарскі аналіз структуры.

3. Рэдактарскі аналіз элементаў даведачна-інфармацыйнага апарату.

4. Рэдактарскі аналіз мастацка-тэхнічнага афармлення і паліграфічнага ўвасаблення.

Асноўная літаратура

1. СТБ 7.203–2005. СИБИД. Энциклопедии. Основные виды. Требования к основному Адамов Е. В., Кричевский В. Г. Оформление справочных изданий. – М.: Книга, 1986.
2. Винокуров, Д. И. Методика подготовки отраслевой энциклопедии: Опыт создания медицинских энциклопедий / Д. И. Винокуров. – М., 1968. – 175 с.
3. Метадычныя ўказанні для рэдактараў БелСЭ. – Мінск, 1967. – 35 с.

Дадатковая літаратура

1. Гудовщикова, И. В. Общие зарубежные энциклопедии / И. В. Гудовщикова. – Л. : Наука, 1983. – 88 с.
2. Редактирование отдельных видов литературы / Н. М. Сикорский. Под ред. Н. М. Сикорского. – М. : Книга, 1987. – 397 с.

Практычныя заняткі № 7. ***Рэдактарскі аналіз энцыклапедыі.***

1. Структурная будова энцыклапедыі.
2. Тэматыка артыкулаў і асноўныя іх тыпы.
3. Выконванне патрабаванняў апрацоўкі фактычнага і ілюстрацыйнага матэрыялу.
4. Адпаведнасць асноўных артыкулаў тыповым схемам.
5. Склад і змест элементаў інфармацыйна-даведачнага апарату.
6. Рысы энцыклапедычнага стылю гэтага выдання.
7. Якасць мастацка-тэхнічнага афармлення і паліграфічнага ўвасаблення.

Асноўная літаратура

1. СТБ 7.203–2005. СИБИД. Энциклопедии. Основные виды. – Минск, 1986.
2. Метадычныя ўказанні для рэдактараў БелСЭ. – Мінск, 1967. – 35 с.
3. Редактирование отдельных видов литературы / Н. М. Сикорский. Под ред. Н. М. Сикорского. – М. : Книга, 1987. – 397 с.

Дадатковая літаратура

1. Винокуров, Д. И. Методика подготовки отраслевой энциклопедии: Опыт создания медицинских энциклопедий / Д. И. Винокуров. – М., 1968. – 175 с.
2. Каплан, Г. Д. Редактирование отраслевой литературы / Г. Д. Каплан. – М., 1961. – 208 с.
3. Мильчин, А. Э. Методика редактирования текста / А. Э. Мильчин. – М. : Книга, 1980. – 319 с.
4. Мильчин, А. Э. Справочная книга редактора и автора / А. Э. Мильчин, Л. К. Чельцова. – М. : Олимп : ООО «Фирма “Изд-во АСТ”», 1999. – 576 с.
5. Справочная книга редактора и корректора. – М. : Книга, 1985. – 576 с.
6. Справочные издания // Типология изданий / В. С. Агриколянский, А. А. Александрова, Г. И. Бахтурина и др. ; Рук. авт. колл. Э. В. Гольцева. –М., 1990. – С. 105-118.

Практычныя заняткі № 8. ***Прынцыпы напісання пробнага тыпавога артыкула для энцыклапедычнага выдання.***

1. Аналіз слоўнікаў аналагічных сучасных энцыклапедый.
2. Устаноўка суадносін паміж навуковымі галінамі і цыкламі артыкулаў.
3. Фарміраванне тэматычных і алфавітных слоўнікаў у галіновых рэдакцыях.
4. Фарміраванне агульнага алфавітнага слоўніка.
5. Адбор тыпавых артыкулаў у тэматычных слоўніках і групаванне тыпавых артыкулаў, агульных для шэрага рэдакцый.
6. Вызначэнне прыблізнага складу і аб’ёму інфармацыі ў аднатыпных артыкулах і распрацоўка іх структуры.
7. Складанне пробнага тыпавога артыкула.

Асноўная літаратура

1. СТБ 7.203–2005. СИБИД. Энциклопедии. Основные виды. – Минск, 1986.
2. Редактирование отдельных видов литературы / Н. М. Сикорский. Под ред. Н. М. Сикорского. – М. : Книга, 1987. – 397 с.

Дадатковая літаратура

1. Бельчиков, И. Ф. Редактирование табличного материала / И. Ф. Бельчиков. – М. : Искусство, 1954. – 57 с.
2. Каплан, Г. Д. Редактирование отраслевой литературы / Г. Д. Каплан. – М., 1961. – 208 с.
3. Полковников, Б. Ф. Подготовка статьи к публикации / Б. Ф. Полковников. – М., 1990. – 56 с.
4. Справочная книга редактора и корректора. – М. : Книга, 1985. – 576 с.
5. Справочные издания // Типология изданий / В. С. Агриколянский, А. А. Александрова, Г. И. Бахтурина и др. ; Рук. авт. колл. Э. В. Гольцева. – М., 1990. – С. 105-118.

Практычныя заняткі № 9. ***Тыпалагічны аналіз лінгвістычнага слоўніка і фарміраванне рэдактарскіх прапаноў.***

1. Рэдактарскі аналіз зместу лінгвістычнага слоўніка (на выбар студэнтаў).

2. Рэдактарскі аналіз структуры слоўніка.

3. Рэдактарскі аналіз элементаў даведачна-інфармацыйнага апарату.

4. Рэдактарскі аналіз мастацка-тэхнічнага афармлення і паліграфічнага ўвасаблення.

5. Прапановы адносна ўдасканалення ўсіх прааналізаваных складнікаў лінгвістычнага слоўніка.

Асноўная літаратура

1. ГОСТ 7.24-90. Тезаурус информационно-поисковый многоязычный. Состав, структура и основные требования к построению. М., 1990.
2. Барыкин, В. Е. Некоторые проблемы редактирования словарных изданий / В. Е. Барыкин // Книга: Исследования и материалы. – М., 1982. – Сб. 45. – С. 37–52.
3. Найда, Е. А. Анализ значения и составления словарей / Е. А. Найда // Новое в лингвистике. Вып. 2. – М., 1962. – С. 45–71.

Дадатковая літаратура

1. Берков, В. П. Двуязычная лексикография: Учебник / В. П. Берков. – 2-е изд., перераб., и доп. – М., 2004. – 236 с.
2. Каплан, Г. Д. Редактирование отраслевой литературы / Г. Д. Каплан. – М., 1961. – 208 с.

Практычныя заняткі № 10. ***Тыпалагічны аналіз даведніка і фарміраванне рэдактарскіх прапаноў.***

1. Рэдактарскі аналіз зместу даведніка (на выбар студэнтаў).

2. Рэдактарскі аналіз структуры даведніка.

3. Рэдактарскі аналіз элементаў даведачна-інфармацыйнага апарату.

4. Рэдактарскі аналіз мастацка-тэхнічнага афармлення і паліграфічнага ўвасаблення.

5. Прапановы адносна ўдасканалення ўсіх прааналізаваных складнікаў даведніка.

Асноўная літаратура

1. СТБ 7.202–2005. Справочники. Основные виды. Требования к основному тексту, аппарату издания и издательскому оформлению. Минск, 2005.
2. Редактирование отдельных видов литературы / Н.М. Сикорский. Под ред. Н.М. Сикорского. – М. : Книга, 1987. – 397 с.

Дадатковая літаратура

3. Каплан, Г.Д. Редактирование отраслевой литературы / Г.Д. Каплан. – М., 1961. – 208 с.

Экзаменацыйныя пытанні па курсе
"Рэдагаванне даведачна-інфармацыйнай літаратуры"

1. Рэдагаванне інфармацыйных і даведачных выданняў у навучальным працэсе і ў практычнай дзейнасці.
2. З гісторыі інфармацыйнай і даведачнай літаратуры.
3. Асноўныя віды інфармацыйных выданняў. Спецыфіка іх рэдагавання.
4. Падрыхтоўка і рэдагаванне анатацый.
5. Падрыхтоўка і рэдагаванне рэферата.
6. Аналіз выданняў асноўных замежных энцыклапедый – "Британики " ці адной з энцыклапедый Польшчы, Расіі, Германіі (на выбар студэнта).
7. Вікіпедыя – свободная інтэрнэт-энцыклапедыя.
8. Тыпалагічныя асаблівасці беларускіх энцыклапедычных выданняў ХХ–ХХІ стст.
9. Значэнне працы выдатных рэдактараў беларускіх даведачных выданняў для тэорыі і практыкі айчыннай энцыклапедычнай справы.
10. Сучасная тыпалогія даведачных выданняў і яе значэнне для працы рэдактара.
11. Асноўныя тыпалагічныя рысы даведачнага выдання і іх адрозненні ад іншых тыпаў выданняў.
12. Структурная пабудова даведачнага выдання.
13. Асноўныя тыпы артыкулаў даведачных выданняў.
14. Прынцыпы стварэння пробнага тыпавога артыкула.
15. Склад і змест элементаў даведачна-інфармацыйнага апарату даведачнага выдання.
16. Прадстаўленне лікаў і колькаснай інфармацыі ў выданнях.
17. Біябібліяграфічны слоўнік: тэарэтычныя прынцыпы падрыхтоўкі і сучасная практыка выдання ў Рэспубліцы Беларусь.
18. Двухмоўныя (руска-беларускія, беларуска-рускія) тэрміналагічныя слоўнікі: тэарэтычныя прынцыпы падрыхтоўкі і сучасная практыка выдання ў Рэспубліцы Беларусь.
19. Рэдактарскі аналіз энцыклапедычнага выдання.
20. Рэдактарскі аналіз даведачнага выдання.
21. Рэдактарскі аналіз лінгвістычнага слоўніка.
22. Рэдактарскі аналіз тэрміналагічнага слоўніка.

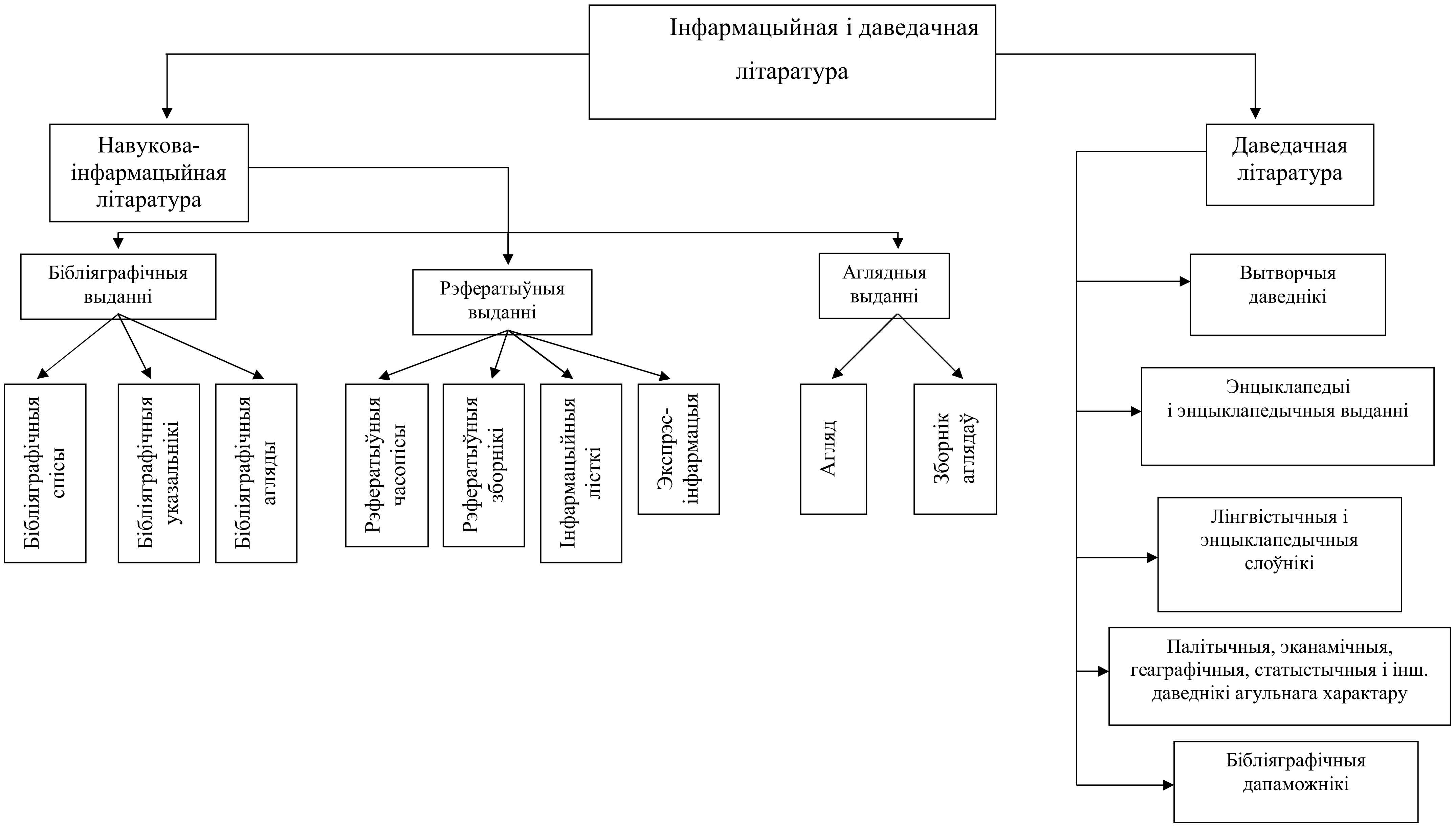
Інфармацыйная і даведачная літаратура
Навукова-інфармацыйная літаратура
Даведачная літаратура
Бібліяграфічныя выданні
Рэфератыўныя выданні
Аглядныя выданні
Бібліяграфічныя спісы
Бібліяграфічныя указальнікі
Бібліяграфічныя агляды
Рэфератыўныя часопісы
Рэфератыўныя зборнікі
Інфармацыйныя лісткі
Экспрэс-інфармацыя
Агляд
Зборнік аглядаў
Вытворчыя даведнікі
Энцыклапедыі і энцыклапедычныя выданні
Лінгвістычныя і энцыклапедычныя слоўнікі
Палітычныя, эканамічныя, геаграфічныя, статыстычныя і інш. даведнікі агульнага характару
Бібліяграфічныя дапаможнікі

III. ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА

Нумар раздзела, тэмы, заняткаў	Назва раздзела, тэмы, заняткаў; пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін			Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў (метадычныя дапаможнікі і інш.)	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		лекцыі	практычныя (семінарскія) заняткі	накіроўваючая самастойная работа студэнта			
1.	**З гісторыі інфармацыйнай і даведачнай літаратуры** Выдатныя ўзоры даведачных выданняў. Беларускія і Расійскія энцыклапедыі іслоўнікі. Працы Сопікава, Каўфмана, Рубакіна. Слоўнікі Ожагава, Даля, Насовіча і інш. Спецыфіка даведачных выданняў для дзяцей. Дзейнасць выдавецтва “Беларуская энцыклапедыя імя Петруся Броўкі”.	2			Ксеракопіі выданняў	**[47]**	Рэферат
2.	**Тыпалогія выданняў** Тыпы і віды інфармацыйных і даведачных выданняў. Асноўныя задачы, роля і значэнне выданняў. Роля рэдактара ў вызначэнні тыпу літаратуры пры падрыхтоўцы рукапісу да друку.	2	2	2	Камп’ютэр-ная прэзентацыя № 1	**[1] [2] [3] [10] [33]**	Вусныя заданні, падрыхтоўка схем
3.	**Правілы бібліяграфічнага апісання.** Дзяржстандарт бібліяграфічнага апісання. Складанне і рэдагаванне бібліяграфічных спісаў.	2	2	-	Схема	**[3] [5] [19]**	
4.	**Асноўныя віды інфармацыйных выданняў Спецыфіка іх рэдагавання.** Віды інфармацыйнай літаратуры. Бібліяграфічны запіс як элемент бібліяграфічнай інфармацыі. Рэферат як аснова рэфератыўнага выдання. Агляднае выданне як самы поўны і самы складаны від інфармацыйнага выдання. Друкаваная каталожная картка як спецыфічны від інфармацыйнага выдання.	8	4	2	Камп’ютэр-ная прэзентацыя № 2, ксеракопіі выданняў	**[18] [4] [17] [12] [22] [23] [31] [32] [15]**	Вусныя заданні, самастойная работа

5.	**Падрыхтоўка і рэдагаванне анатацый.** Складанне і рэдагаванне анатацыі. Працяглыя загалоўкі старажытных твораў як правобраз анатацый. Дзейнасць В.С. Сопікава, “Спроба расійскай бібліяграфіі” (1813–1821) як фундаментальная і наватарская праца ў галіне анатавання, бібліяграфіі і бібліятэчнай справы. Мэты выкарыстання анатацыі.	4	2		Камп’ютэр-ная прэзентацыя № 3	**[3]** **[8]** **[9]**	Вусныя заданні, самастойная работа
6.	**Асноўныя віды даведачных выданняў. Спецыфіка іх рэдагавання** Энцыклапедыя, даведнік і слоўнік як асноўныя віды даведачных выданняў. Энцыклапедыя як найбуйнейшы універсальны звод ведаў. Даведнік як кампактны звод практычных звестак. Слоўнік як звод моўных адзінак.	8	4		Камп’ютэр-ная прэзентацыя № 4, ксеракопіі выданняў	**[47]**	Праверачны тэст
7.	**Прадстаўленне лікаў і колькаснай інфармацыі ў выданні.** Фактары, якія абумоўліваюць выбар лічбавай і слоўнай формай прадстаўлення лікаў і колькаснай інфармацыі ў выданні: разрад лічэбніка, колькасць знакаў у лічбе, від выдання па мэтавым прызначэнні і памеры, чытацкі адрас і інш. Правілы нарашчэння склонавых канчаткаў у парадкавых лічэбніках. Абазначэнне інтэрвалаў значэнняў, дробавых і прыблізных лікаў.	4	2	2	Камп’ютэр-ная прэзентацыя №5	**[1]** **[2]** **[3]** **[10]** **[33]**	Абарона рэферата да залику (тэма на выбар)

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
ПА ВЫВУЧАЕМАЙ ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ
З ІНШЫМІ ДЫСЦЫПЛІНАМІ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ

Назва дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, распрацаваўшай вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
1.Літаратурнае рэдагаванне	Стылістыкі і літаратурнага рэдагавання		
2. Методыка рэдагавання вучэбнай літаратуры	Стылістыкі і літаратурнага рэдагавання		

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЕНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЕ
ПА ВЫВУЧАЕМАЙ ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ
на _____/_____ вучэбны год

№№ пп	Дапаўненні і змены	Падставы

Вучэбная праграма разгледжана і рэкамендавана да зацвярджэння на пасяджэнні кафедры
(пратакол № ____ ад ________ 2011_ г.)

Загадчык кафедры

________________________ ________________ *В. І. Іўчанкаў*
(ступень, званне) (подпіс) (прозвішча)

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Дырэктар Інстытута

________________________ ________________ *С. В. Дубовік*_____
(ступень, званне) (подпіс) (прозвішча)